

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกของนักศึกษาในกลุ่มต่าง ๆ
ผลปรากฏดังนี้คือ

1. จากการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป ผลปรากฏว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองมากไป มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบทอดทิ้งมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไปอย่างมีนัยสำคัญ

การที่นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไปนั้นอาจจะ เป็นเพราะนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากบิดามารดาในการที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ความสามารถ และอื่น ๆ ซึ่งนับเป็นการให้การเสริมแรงให้เขามีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากยิ่งขึ้น ดังที่ คี. วี. มัมเมอร์ (D. V. Mummery) ได้สรุปจากการศึกษาภูมิหลังของครอบครัวของเด็กที่มีความเหมาะสมในการแสดงออกและไม่กล้าแสดงออก ซึ่งปรากฏว่าครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยซึ่งเลี้ยงดูเด็กแบบคอยให้การแนะนำและควบคุมจะทำให้เด็กยอมรับผู้อื่นและมี

พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่สังคมยกย่อง¹

นอกจากนี้ นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอาจจะมีโอกาสในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ คี. เอ็ม. เลวี (D. M. Levy) ซึ่งได้สรุปจากการวิจัยจำนวนมากมายของเขาวาแม่ที่ให้ความคุ้มครองมากเกินไป (maternal overprotection) จะทำให้ลูกรับรู้โลกภายนอกมากเกินไปด้วยอันตรายที่มากเกินไป เขาจะไม่ไวใจผู้อื่นและไม่สามารถพัฒนาทักษะในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปนี้ไม่เปิดโอกาสให้เขาได้พัฒนาทักษะในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้² และยังคงสอดคล้องกับข้อค้นพบของ พอล เอช. แลนดิส (Paul H. Landis) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวกับการปรับตัวส่วนบุคคล และการปรับตัวทางสังคมของบุคคล ผลปรากฏว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่เป็นประชาธิปไตยจะปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบใช้อำนาจ³ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ถัน แพเพอร์ ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์ และความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตศึกษา 3 ซึ่งปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

¹ D. V. Mummery, cited in Robert E. Alberti and Micheal L. Emmon, Your Perfect Right, 3d ed., p. 162.

² D. M. Levy, cited by Richard Lazarus in "Models of Successive and Failure of Adjustment," Pattern of Adjustment. 3d ed. (Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha Ltd, 1971), p. 243-244.

³ Paul H. Landis, cited by Marvin Powell in "The Home and the Family," The Psychology of Adolescence. (New York: The Bobbs-Merrill co. Inc., 1963), p. 257.

ดูแบบประชาธิปไตยที่ความแรงใจ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติง และแบบให้ความคุ้มครองมากไปอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05¹

ส่วนการที่นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติงมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไปนั้น อาจจะเนื่องมาจากนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติงมีความรู้ดีกว่าตนเองไม่ได้รับการยอมรับจากบิดามารดา จึงพยายามที่จะแสวงหาการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคมโดยการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคมเป็นอย่างดี ทำให้มีโอกาสได้ฝึกทักษะทางสังคมมากขึ้น จึงทำให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไป ซึ่งไม่มีโอกาสในการฝึกทักษะทางสังคมและไม่ชอบการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นดังที่ ริชาร์ด ลাজারัส (Richard Lazarus) ได้กล่าวไว้ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไป "รู้สึกว่าการกระทำทางสติปัญญา (intellectual pursuits) นั้นเป็นสิ่งที่เขาชื่นชมและรู้สึกปลอดภัยมากกว่ากิจกรรมในการมีสัมพันธภาพทางสังคม (social relation)"² ดังนั้นจึงทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไปมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกน้อยกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติง อีกทั้งนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอติงนั้นยังมีอิสระและมีโอกาสในการแสดงออกมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากไป ซึ่งมีความสามารถควบคุมพฤติกรรมอยู่เสมอและมักจะคอยเตือนให้ระมัดระวังอันตรายต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เด็กไม่ไว้วางใจผู้อื่น และมีความวิตกกังวลสูง

¹ ธีร แพเพธร, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความคิดสร้างสรรค์และความแรงใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตศึกษา 3" หน้า 76.

² Richard Lazarus, Pattern of Adjustment 3 ed. p. 234.

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นน่าจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงโคตที่สุด แมวากคุมนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกไม่แตกต่างจากคุมนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยก็ตาม ($\bar{X} = 98.59$ และ 97.33 ตามลำดับ) โดยเหตุที่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนี้เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เปิดโอกาสให้บุคคลแสดงความสามารถตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นการทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย (Security) มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองมากไป และความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ดังที่ คี. วี. มัมเมอร์ ได้สรุปจากการศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่มีความเหมาะสมในการแสดงออกและเด็กที่ไม่กล้าแสดงออกไว้ว่า "การที่เด็กจะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกตลอดจนมีความสามารถในการที่จะเลือกวิธีการที่จะแสดงออกได้อย่างเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย (Sense of security) และการปูพื้นฐานทางด้าน การอบรมเลี้ยงดู"¹

2. จากการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชายและหญิง ผลปรากฏว่านักศึกษาชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของสุจิตรา พรหมบุชาติ ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวชิชาลัยครุในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งปรากฏว่านักศึกษา

¹ D. V. Mummery, "Family Background of Assertive and Non-Assertive Children," *Child Development* 25 (1954) cited by Robert E. Alberti and Micheal L. Emmons, Your Perfect Right 3rd ed. p. 162.

วิทยาลัยครูชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมกล้าแสดงออก¹ และข้อค้นพบยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของวีราพร เทพวีระพงศ์ที่ได้ศึกษาเรื่องความเกรงใจกับพฤติกรรม การแก้ปัญหาในกลุ่มนิสิตปีที่ 3 ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ในปีการศึกษา 2513 ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีความแตกต่างระหว่างชายกับหญิงในลักษณะทุก ๆ ด้านของการแสดงพฤติกรรมด้านคุณภาพ ภายนอก และสังคม เช่น ความหนักแน่นในน้ำเสียง ความกล้าในการแสดงออก ความกล้าในการเผชิญหน้ากับผู้อื่น การแสดงความมั่นใจในตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง และการแสดงความตื่นเต้นประหม่า เป็นต้น²

นอกจากนี้ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยในต่างประเทศ ได้แก่ การค้นพบของไอรีน บี. ลาฟอเรสต์ (Irene B. La Forest) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการศึกษาในระดับวิทยาลัยที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ซึ่งปรากฏว่าความเหมาะสมในการแสดงออกไม่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรเรื่องเพศ และเขาได้เสนอความคิดเห็นว่า เหตุที่เพศชายถูกชักจูงเอาว่ามีความเหมาะสมในการแสดงออกมากกว่าเพศหญิงก็เพราะคนทั่วไปตีความจากบทบาททางเพศของชายและหญิงที่สังคมคาดหวังประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็คือความเข้าใจผิดว่าพฤติกรรมก้าวร้าวในเพศชายเป็นสิ่งเดียวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก³

¹สุจิตรา พรหมนุชาธิป, "การศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด," หน้า 56 - 57.

²วีราพร เทพวีระพงศ์, "ความเกรงใจกับพฤติกรรมการแก้ปัญหาในกลุ่ม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514), หน้า 177 - 178.

³Irene B. La Forest, "The Effect of College Education on Assertiveness," Dissertation Abstract International 37 (May 1977): 6975-A.

แต่ก็มีข้อค้นพบที่ขัดแย้งกับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ข้อค้นพบของ ซาราห์ เซซีเลีย มูดี้ (Sarah Cecelia Moody) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเหมาะสมในการแสดงออกของวัยรุ่น ซึ่งปรากฏว่าเพศชายและหญิงได้คะแนนความเหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ¹

การที่นักศึกษาชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก อาจจะเป็นเพราะในปัจจุบันนี้เพศชายและหญิง มีโอกาสในการได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ดังข้อค้นพบของบุญเคิม ไพเราะ ที่ได้ศึกษาสถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคมไทย ซึ่งปรากฏว่า ในปัจจุบันนี้เพศหญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษาคือเท่าเทียมกับเพศชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาคงแล้ว จะมีเพศหญิงเพิ่มขึ้นในจำนวนที่มากกว่าเพศชาย และนอกจากนี้ยังเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างเคียงมาเคียงไหล่กับเพศชาย ไม่ไต่ทำแต่งงานมานานเพียงอย่างเดียว² และโดยธรรมชาติแล้วบุรุษและสตรีหาได้มีความแตกต่างกันไม่ ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมหรือค่านางกายก็ตาม เหตุแห่งความแตกต่างที่ปรากฏขึ้นให้เห็นเป็นผลมาจากการศึกษาอบรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน³

จากเหตุผลที่กล่าวแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้เพศชายและหญิงมีสถานภาพและบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีผลทำให้ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในการ-

¹ Sarah Cecelia Moody, "Factor Influencing Assertiveness in Adolescent," 3581-B.

² บุญเคิม ไพเราะ, "สถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคมไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 114 - 115.

³ "สตรีแมกกาไรซ์ของสังคมไว้ครั้งหนึ่ง" (บทนำวารสารสิทธิเสรีภาพ ฉบับสตรี), วารสาร-ข่าวสารสมาคมไทยอเมริกัน 7 (2518): 2 - 3.

ศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นเพศชายและหญิงจึงไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

3. จากการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่เป็นบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้อง ผลปรากฏว่านักศึกษาที่เป็นบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้อง ไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ดังนั้นผลที่ได้ดังกล่าวจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขอค้นพบนี้สอดคล้องกับขอค้นพบของ นิพนธ์ แจง เอี่ยม ที่ได้ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตัวเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งปรากฏว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนโตคนกลางและคนสุดท้อง ไม่มีความแตกต่างกันในคะแนนบุคลิกภาพแบบแสดงตัว¹ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับขอค้นพบของการุณี สุหร่าย ที่ได้ศึกษาลำดับการเกิดและบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพบว่านิสิตที่เป็นบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้อง มีลักษณะบุคลิกภาพด้านความ通宵การทั้ง 15 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ²

การที่นักศึกษาที่เป็นบุตรคนโต คนกลาง และคนสุดท้อง ไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก อาจจะเป็นเพราะการปฏิบัติตนของพ่อแม่กับลูกในแต่ละลำดับที่การเกิดไม่แตกต่างกัน ตลอดจนสัมพันธ์สภาพในครอบครัวอาจจะไม่ใคร่ส่งเสริมให้เกิดสภาพการแข่งขันกันในเรื่องที่หนึ่ง ดังเช่นผลการวิจัยของ เอ็ม. แอล. โคน และ

¹นิพนธ์ แจง เอี่ยม, "การศึกษามุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตัวเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 51.

²การุณี สุหร่าย, "ลำดับการเกิดและบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 70.

ซี. สกูเนเดอร์ (M. L. Kohn และ C. Schooler) ซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดาของเด็กวัย 10 ปีที่เป็นชนชั้นกลาง 174 คน และชนชั้นกรรมกร 165 คน ผลปรากฏว่ามารดามีความนิยมในการเลี้ยงดูบุตรและการปฏิบัติต่อบุตรกระทำผิดในแต่ละลำดับที่การเกิดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹ ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าลำดับที่การเกิดแต่เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ส่งผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกแตกต่างกัน แต่อาจจะขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือไปจากลำดับที่การเกิดของบุคคล

ผลจากการศึกษาครั้งนี้อาจจะกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกของบุคคลนั้นอาจจะไม่ได้เป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Inborn trait) แต่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลในการที่ได้มีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของโรเบิร์ต อี. อัลเบอร์ตี และมิเชล แอล. เอมมอนส์ (Robert E. Alberti and Micheal L. Emmons) ที่ว่าพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกนั้นเป็นผลรวมของการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ไม่ใช่ลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด² แต่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของอาร์. บี. แคทเทล (R. B. Cattell) ที่บอกว่าความเหมาะสมในการแสดงออกเป็นลักษณะที่มีมูลฐานมาจากพันธุกรรม³

¹M. L. Kohn and C. Schooler, cited by Carmi Schooler in "Birth Order Effect: Not Here Not Now!," Psychological Bulletin 73 (September 1972): 171.

²Robert E. Alberti and Michael L. Emmons, Your Perfect Right, 3d ed., p. 36-37.

³R. B. Cattell, cited by Alexander R. Rich and Harold E. Schroeder in "Research Issues in Assertiveness Training," Psychological Bulletin 83 (1976): 1082.